

سنדרم داون (تریزومی ۲۱)

سنדרم داون، عارضه‌ای ژنتیکی است که موجب اختلال تکامل در کودک و عقب‌ماندگی ذهنی می‌شود. شدت معلولیت در سنדרم داون می‌تواند بسیار متفاوتی باشد. در حالی که تعدادی از کودکان مبتلا، نیازمند به رسیدگی پزشکی مداوم هستند، عده دیگری از آنها زندگی سالم و مستقلی را در پیش دارند.

اگرچه امکان تشخیص قبل تولد، با بررسی آمینوستنز، وجود دارد. اما به‌طور روتین این روند در همه مادران انجام نمی‌شود و معمولاً پزشکان این روش را برای افراد پر خطر که سن بالای بارداری دارند توصیه می‌نمایند. لذا همه موارد قبل از تولد قابل پیشگیری نیست.

علت بروز سنדרم داون:

به‌طور معمول، هر کودک در زمان لقاح، اطلاعات ژنتیکی خود را به‌وسیله ۴۶ کروموزوم از والدین خود به ارث می‌برد. ۲۳ کروموزوم از مادر و ۲۳ کروموزوم از پدر. اما در اکثر موارد بروز سنדרم داون، کودک یک کروموزوم اضافی دریافت می‌کند، یا پدیده‌های ژنتیکی دیگر تعداد بیش از ۴۶ کروموزوم خوانده می‌شود و به جای ۴۶، ۴۷ کروموزوم به او منتقل می‌شود. این ماده اضافی ژنتیکی موجب تأخیر در تکامل جسمانی و عقلانی کودک می‌گردد.

گرچه بالا رفتن سن مادر، شانس ابتلا به این سنדרم را افزایش می‌دهد، اما مهم‌ترین دلیل بروز آن نیست و سایر خطاهای ژنتیکی نیز می‌تواند باعث بروز این سنדרم گردد.

علی‌رغم آنکه این کودکان درجات متفاوتی از بیماری را دارا هستند نباید از توانایی آنها در یادگیری غافل شد بلکه باید در زمینه توانمندی و توانمندسازی این کودکان تلاش نمود.

تأثیر سنדרم داون بر کودک:

کودکان مبتلا به سنדרم داون دارای خصوصیات ظاهری مشابه هستند که از جمله بارزترین آنها می‌توان به نیمرخ مسطح، چشمان مورب رو به بالا، گوش‌های کوچک، یک تک خط در وسط کف دست، و زبان بزرگ اشاره کرد. پزشک معمولاً با معاینه بالینی می‌تواند بگوید که یک نوزاد دچار این مشکل هست یا خیر.

ماهچه‌های کوتاه و مفاصل نرم هم از جمله خصوصیات کودکان مبتلا به این سنדרم است. هرچند این حالت می‌تواند به مرور زمان کم شود، اما بیشتر کودکان مبتلا اصولاً دیرتر از سایر کودکان به مراحل تکامل، مانند چهار دست‌وپا رفتن، نشستن و راه رفتن می‌رسند.

این کودکان معمولاً در زمان تولد، قد و وزن معمولی دارند، اما به‌طور کلی رشد آنها از سرعت کمی برخوردار است و از همسالان خود کوچک‌تر به‌نظر می‌رسند. اشکالاتی نیز در مکیدن و غذا خوردن و مشکلات هاضمه و یبوست دارند. کودکان نوپا و بزرگ‌تر ممکن است در حرف زدن، یادگیری و انجام کارهای شخصی، چون غذا خوردن، لباس پوشیدن و دستشویی رفتن تأخیر زیادی داشته باشند.

سنדרم داون به اشکال متفاوتی بر توانایی‌های شناختی کودکان تأثیر می‌گذارد، اما بیشتر آنها دچار عقب‌افتادگی ذهنی خفیف تا متوسط هستند. کودکان مبتلا می‌توانند بیاموزند و در طول زندگی خود، قادر به کسب مهارت‌هایی هستند. به زبان ساده، آنها با سرعتی متفاوت از دیگران به اهداف خود دست می‌یابند و به همین دلیل بسیار مهم است که آنان را با کودکان دیگر و حتی کودکانی با شرایط مشابه، مقایسه نکنیم.

مشکلات طبی مربوط به سنדרم داون:

عده‌ای از کودکان مبتلا به سنדרم داون دچار نقص قلب مادرزادی بوده و برخی از این کودکان دارای مشکلات شنوایی و بینایی هستند. در مورد چنین کودکانی، مراجعه

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت دفتر پرستاری)

سندرم داون (منگولیسیم)

کار درمانی و همچنین استفاده از راهکارهای این مؤسسات برای داشتن رفتار صحیح با کودک بسیار مهم و سرنوشت‌ساز است.

هنگامی که کودک شما به سن مدرسه رسید، بستگی به میزان درک و دریافت او و همچنین قابلیت‌هایی که دارد می‌تواند به مدرسه کودکان استثنائی، مرکز یادگیری مهارت‌ها و یا در مواردی مدرسه معمولی برود. مهم این است که به خاطر احساسات نادرست، کودک را از رفتن به مدرسه باز نداریم. با کارشناسان مشورت کنید و بهترین محل را برای تحصیل کودک خود انتخاب کنید.

امروزه بسیاری از کودکان مبتلا به سندرم داون، به سن مدرسه می‌رسند و از بسیاری فعالیت‌های مناسب سن‌شان بهره‌مند هستند. حتی عده‌ای از آنها نیز موفق به کسب مدارج دانشگاهی نیز شده‌اند. بسیاری از آنها توانسته‌اند به یک زندگی نیمه مستقل دست یابند و عده دیگری که همچنان در خانه والدین خود زندگی می‌کنند در حدی هستند که می‌توانند شغلی داشته باشند و در اجتماع به موفقیت‌هایی دست یابند.

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:

آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲ مرکز طبی کودکان
وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)

<http://chmc.tums.ac.ir>

برای سنجش بینایی و شنوایی بسیار ضروری است، تا قبل از اینکه هر مشکل احتمالی بر تولدایی صحبت کردن یا مهارت‌های دیگر آنها را تحت‌الشعاع قرار دهد، بتوانند در رفع آن بکوشند.

از دیگر نارسایی‌های معمول در مبتلایان به سندرم داون می‌توان مشکلات غده تیروئید، ناهنجاری روده، مشکلات تنفسی، و چاقی را نام برد.

خوشبختانه بسیاری از این حالات قابل درمان هستند.

افراد مبتلا به سندرم داون می‌توانند سال‌ها زندگی کنند.

راهنمایی به والدین:

اگر شما فرزند مبتلا به سندرم داون دارید، حتماً در ابتدا دچار احساس شکست، گناه یا ترس بوده‌اید. گفتگو با والدین دیگری که چنین فرزندی دارند می‌تواند به شما کمک کند تا بر احساسات خود فائق آمده و راه‌هایی برای مقابله با مشکلات بیابید. عده‌ای از والدین اعتقاد دارند که هر چه بیشتر درباره این مشکل ژنتیکی بدانند، ترس کمتری از آینده خواهند داشت.

متخصصان توصیه می‌کنند که این کودکان را از همان بدو بیماری تحت مراقبت پزشکان متخصص قرار دهند و هر مرحله از رشد آنها را زیر نظر کارشناسان و با توصیه آنها پیش ببرند. مراجعه به مراکز مخصوص گفتاردرمانی،